

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΗΣ ΡΕΣΝΗΣ ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΑΡΧΑΣ ΤΟΥ 20ου ΑΙΩΝΟΣ

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΝ ΔΟΜΗΝ ΤΗΣ ΠΕΛΑΓΟΝΙΚΗΣ ΚΩΜΟΠΟΛΕΩΣ

*Τοῦ καθηγητοῦ Ἀντωνίου Σιγάλα
ἀφιέρωμα στήν σοφία του καί τήν ἀρετή του*

Εἰς τήν ἱστορίαν καί τήν ἐν γένει δραστηριότητα τοῦ μακεδονικοῦ Ἑλλητισμοῦ κατὰ τήν περίοδον τῆς τουρκοκρατίας, ἡ Ρέσνα δὲν κατέχει θέσιν περίοπτον. Ἄλλωστε, καί ἡ περὶ αὐτῆς ἡμετέρα βιβλιογραφία εἶναι πενιχρά καί, οὐσιαστικῶς, τὸ ἄρθρον τοῦ Κ. Ἀνδρεάδου¹ ἀποτελεῖ τὸ μοναδικὸν εἰδικὸν μελέτημα περὶ τῆς κωμοπόλεως. Σποραδικαὶ εἰδήσεις καί στοιχεῖα εὐρίσκονται, βεβαίως, καί ἀλλαχοῦ. Διὰ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτῶν πρὸς ἓνα ἀνέκδοτον χειρόγραφον κατάλογον τῶν Ἑλλήνων ἐνηλίκων κατοίκων τῆς, ἐπεχειρήθη τὸ παρὸν σχεδιάσμα τῆς δημογραφικῆς καί οικονομικῆς καταστάσεως τῆς κωμοπόλεως. Ὁ *Κατάλογος*, διαστάσεων 0,41 × 0,28, φφ. 11, ἐξ ὧν εἶναι γεγραμμένα τὰ φφ. 1 καὶ 2α-6α, ἀπόκειται εἰς τὸ Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Μακεδονίας² καί περιλαμβάνεται εἰς τὸ διασωθὲν τμήμα τοῦ ἀρχείου τῆς Μητροπόλεως Πελαγονίας (φάκελος ὑπ' ἀριθ. 36), ἐπιγραφόμενος «Κατάλογος τῶν ἀρρένων τῆς Ἑλλ. Ὁρθοδόξου Κοινότητος Ρέσνης τοῦ ἔτους 1912. Ἐν Ῥέσνῃ τῇ 10ῃ Φεβρουαρίου 1912» (φ. 1α)³. Δὲν φέρει ὄνομα συντάκτου οὔτε ἀναγράφει τοὺς λόγους καταρτίσεώς του. Δεδομένου ὅτι ἐν αὐτῷ περιέχονται φορολογικὰ στοιχεῖα⁴, οἱ κάτοικοι δηλοῦνται μόνον μὲ τὸ

1. Κ. Ἀνδρεάδου, Ρέσνα, «Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον», τ. 3 (1910), σ. 217-220.

2. Εὐχαριστῶ τὸν φίλον διευθυντὴν τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου Μακεδονίας κ. Βασ. Δημητριάδην διὰ τὴν εὐγενῆ φιλοξενίαν, μὲ τὴν ὁποίαν περιβάλλει τοὺς ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ ἐρευνῶντας, ὡς, ἐπίσης, τὸν σεβαστόν μοι κ. Σωκρ. Λιάκον καί τὸν φίλον κ. Ντίνον Χριστιανόπουλον διὰ τὴν βοήθειάν των.

3. Δημοσιεύεται ἐνταῦθα ὡς Παράρτημα Β' (σ. 30-38).

4. Περὶ τῶν φόρων καί τοῦ δημοσιονομικοῦ συστήματος ἐν γένει τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, βλ. τὸ κλασσικὸν σύγγραμμα τῶν Η. Α. R. G i b b - H. B o w e n, *Islamic Society and the West*, τ. I, τχ. 2, London 1957, σ. 1 κ.έ.· εἰδικῶς διὰ τὴν μετὰ τὸ Τανζιμάτ περίοδον, Ε d. E n g e l h a r d t, *La Turquie et le Tanzimat ou histoire des Réformes dans l'Empire Ottoman*, τ. I, Paris 1882, σ. 165-168· F. Š a b a n o v, *Gosudarstvenn'j stroj i pravonaja sistema Turcii v period Tanzimata*, Baku 1967, σ. 138· A. H e i d b o r n, *Manuel de droit public et administratif de l'Empire Ottoman*, τ. II, Vienne-Leipzig 1912· εἰδικότερον περὶ Μακεδονίας, βλ. τὸ πολῦτιμον ἔργον τοῦ Γ. Κ ο φ ι ν ἄ, *Τὰ οικονομικὰ τῆς*

vTJ..&) '! &%\$ 11 1"41 , \$ #6 <

. (%%1., • \$ 02\$"% 2)"#2 9I9 .. 9 -) \$/\$
! = 3%\$5! ,*)# -)5 9)% '.)5'"\$..1* 3 —"/1
!% & 6F!#\$ -) ;%)# 6 \$%)* # \$ 16 0 !,-/
-) 4 9 .. 9)# 2\$"\$ &" ,-'%&\$311 1"41 0\$#=
-\$ 3,()% \$%)* #25"+ +)B9) "<24\$"-))•&. %\$#
1%1.,2'5 . (%91 (+-)%) +J6'9 *)* -' 9 , +
-)B1(\$%1 95 4)# \$2"+ * \$%# &!1"")
)..& %20&5,!- 0 '! & "

+ - %1 % <@G Ci3 a
FB),* \$- < 3@ia
) \$ 1! \$ PC G @3ii a
0 . .. 9) &.#%19' " " 9 < 3 a

\$ 1 +<L < 3-'!& . %#\$ - #-9%\$ # %9"4))#@P3G
) &39 -) \$ \$! &#GA3.6% = PC-) \$ \$! =G&\$ \$;%)# +
)!9)" % + \$, % "\$ %&\$A# 1.. *\$2 06!9)" %>
\$ 1!) ,!%\$ &,502)" + 1-)(1.\$! %:\$.%\$ %1 "\$

<6+' —)!!\$. #2& \$ 1! &-\$ \$2'k& \$. '31 021" 5-6
A <\$<@>@(<P; ,3(= " !))# ' 85 \$* %&! "\$2'k& "
1666\$2+ &0B 5&\$ 2. &% +%=\$ \$!) , % + %\$#(! \$%) \$ \$
* \$ #5)'2# + %1" " 1 2" + *) , % + . , ! -) \$ \$!) 0! 25" 2.)#! 9
%); \$ \$ 049!9)" %061!-) \$ \$!) 0! 2\$ "\$ &") , # \$ \$ 1'5 % + >
& \$%\$)#\$, , "%2 \$B+ . \$ 1 "F\$0 \$0! & "\$2\$(") 0! 9
F"4 = NK3! " B"4)D \$%)* \$ \$ "4) , "\$2'k& \$. 3) 0>
5, ! <\$<PG;63<GL><@#60" \$5"+ & , 2+ # . ") \$ 1!) , ! 3
l - 2 " %%\$ #9" (42 5) = "&!6 51-3)!!\$. 4L% &H0 iP3+ k)O)#
F-) % -) \$ 1!) , !) 5 + . \$ 1 2" " ! % + ! " \$. (#\$ \$ 1B%#
1 \$! , - %2 : , !) , 2 "B%\$ # ' k9&" 23)D! * ' % \$ #! >
. %) % + % \$ # - 2 1 9 % : ") # % \$ # % \$ %) * # \$ % \$ ' . 2 + 2 1
" ' * \$; 666 # 6 = ' 2 2 = !) 9 -) \$ \$!) 0!) # 2" ! ; " 1" (\$! # \$
% \$ # * \$ -) % \$ - ! - 2 6 + ' \$ %) * # \$ 6 6 ; 1 36 11663 <6
? J --6 ' 2 , - & 3) . ' & -) ! 14) * # + - , 2) #) \$) ! 0! 053>
\$ <L < ! < G 3 + !) + % \$ 1 2) " # * < ALL > < L + 0 . =) # 6 6 6 . /
. 9 304 # ' B .. 1 * - B \$ \$! 4 " 4)) # iG6LAG3# 0. (\$ " ' 3 >
% \$ # , " : 0 -) \$ 1! \$) 2 !) # < P6C2Ej\$ " ' 9E16H+
\$ \$. (# \$.. 9 -) \$ \$! = " + + . 2. & 5, ! - + .. 1 * " 1 " 4)
) # Li3\$ @ ; 1 # ! 4 = , . (' 9) # < 3 a . 1 9 " ' 9 4) # \$ J --6
' 2 , , & \$ - : 1 9 % 6 " \$ \$; , . . # . * & 3 F -) " %) # / O +
, 1 * & K - 3) !!\$. # % L & ! & L P > L A) H # -) \$ \$!) 0! 053# ') N5)
-) = !) 9 \$ (" % 2.0&5, ! - : 08 112 + •) 68 - 1 , \$. % \$ % 13 * K
. 1 : % \$ # . &)) # ! % " 1.) - \$ \$ B 15 \$ < L @ ! 6P < > P C 7 . 66)) /
' & 3 & " ; " # 2) # \$ %) * # \$ = 1 -) % \$ \$ % 4) # B 1 \$; " 25" # B'
9 H - 3) !!\$. # % B & 63 6

#J..&) ' ! & % \$ 11 " 41 , \$ # 6 G

- LA ! \$ - + - % 1 % G - 3 \$ 1 ! \$ 1 9) " % % 0 #
& \$. * \$ 2 6 & - \$ % ; # " 3 6 \$ 1 \$ N \$ 3 \$ ' : \$. # C 3 i a
9 -) \$ \$! =) 1 9) " % % # # i 3 C i a 9 , ' B 9) " % 3 #
i C 3 i L a 9 + . 9 P C) \$ \$! = % \$ # + # C P 3 A G P - # - 9 < @ G
% \$ % # % 9 i 6 0 * ' 2 " ' 2) \$ 2) " " # ! 9 -) \$ # \$ -) \$ \$!) 0 >
!) 9 1 2 % .) ! % \$ #) # ' *) \$ 1 3 . \$ 1 . 1 : 9 -) 0 2 •
+ • , 4 . (% 2 \$ " 1 (\$ 1 \$ k & !) 0 " , " 2) * # 9 " \$! & ' +
& \$ 3 ' 2 % " \$ % \$ # 1 + 0 \$ (- \$) 0 " % 9 = - \$.
% \$ 1 ! \$! \$) * % \$ #) 2 \$ 4 5 ' " . (% ! 0 ! & - \$ 0 + 2
' 2) #) 1 2 + 1 , 2 " , 5 9 - \$ % 8 0 - ! # 4 , " ,) ! 2 " 1 5)
% + -) \$ \$!) 0 !) 9 0 3) " * (! ,) .) ! % " /
5 - & %) = !) 9 9 . . 9 ' ! & 0 2 !) !) ! % % 3 " # 9
) # 2) , % " \$! * % - 3 % 9 # \$ 6 1 5 ! 2 " 0 F 5 9 /
- \$ 0 2 " 9 # ! 9 " \$ 9 % 0 > 0 2 \$. . . , > ' 2 % 9 \$ (" 2 9 , 1
* % & ! % \$ # 3 0 , . (1 " , % \$ % \$ + % \$. .) " (& (3
- + -) . . & % 2 + & 5 , ! - + % 9 - 2 + .) 9 2 ' k & \$: ! ! ' B 1 !
% 9 ' 2 \$ (() . - 1 8 \$ - ; : + . 9) # 3 1 1 " 4 1 0 \$ # 9 1 - \$
' % 9 . 2 = ' 5 9 ' ! &) D 4 * &) # ! . 5) # ; ! ! 0
% 9 %) 6 ! 4 & - \$ % \$ # 4 . N - ' -) \$ 2 # 8 % \$ \$
-) \$ 2 " \$! # 6 \$ 5 - \$ # \$ 1 2 , B 0 \$! ! - 0 # 0 , 2 * 0 . ,
4 " ! \$ % \$ 0 0 # 4 !) & -) 9 5 9 #) " % \$ # \$ ' 2 " \$. . 9
2 " * \$ * % \$! # \$ " 2 5 9 - \$ % 0 % " \$) # \$ (/
% + B 1 " & - \$) (1 . 9 , 1 -) 9 3 1 . . 1 * ' 1 - " * \$; 7
2 !) 9 -) \$ B 0 0 * \$; + " 9 5 9 0 % " 1 , 9 ! , . 1 9 6
F % + - & \$) # 1 1 " 4 1 0 N \$ # 9 - \$ \$ \$ 0 * & \$; - 1) \$ B 0

< 6 K 6 ; 1) 3 1 6 6 6 < > G 2 - P " 3 5 ' 9 1) # ! 2 " 1 B) & - y \$ /
! " \$ H) , 5 0 !) 9 & - ! # , ' , 3 0 2 . (# k l) # (" + ! 6 # ! 2 " \$ 4 5 2 \$ \$ 1
" \$ % ") # ! , & % \$ 1 2) " # * < L P > < < < - B & "

" # \$ & " # \$ ' " # \$ # " # " # " # "
+ " 2) 0 - \$ < 6 L L C < 6 C < @ 6 i C 6 C @ 6 <
% \$ # 9 9 . !) 9 2 = @ 6 A A @ G L i i 6 C L P C 6 < C C 6 i i i
\$ " + ! & - @ < 6 G @ 6 < G @ 6 L i i P C i 6 i @ G
% \$ # 9 - \$) # \$ C @ 6 A C i i 6 i @ & L 6 L i i C 6 P P C 6 G C P
8 *) \$.) # \$, 3 & () ! # \$ < 6 G < 6 P 6 < @ A i 6 i G i G 6 L G
% \$ # . *) " - 1 9 - - - - - < G P
8 *) \$, - 2) # # , - - - - - < G P
) % 1 - 8 1 B & - - - - - @ L C 6 L G G 6 G @
) % 1 * 8 & - & " % = - - - - - @ L C 6 L G G 6 G @
6 " : . 6 1 ! , k & ! - % \$ 1 1 . 2 \$ 2 + *) , 6 @ , " 0 % & 3 +) /)
. & 2 \$ " % ; \$ % + -) 8 5 \$ - L P @ @ C 6 6 \$ # 6 0 X e X r 2 X 1 6 3 P 6 6 ' 6

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'
Κατάλογος τών από 25 μέχρι τών 100 ετών ηλικίας άρρένων

φ. 2_α

Αύξ. αριθ. οίκων	Όνομα	Όνομα πατρός	Ηλικία	Πατρίς	Συννοκία	Κτη- Φόρος ματαιώς επιτηρέν- φόρος	Φόρος από- προ- βίων ποιτας	Επιτήδευμα	Διαμονή
1	Κωνσταντίνος	Ιωάννου	74	Ίρσνα	Μπαλιά	Έχει	—	Έμπορος	Ίρσνα
2	Νικόλαος	Κωνσταντίνου	32	»	»	»	Έχει	μπακάλης	»
3	Ιωάννης	Κωνσταντίνου	28	»	»	»	»	παντοπόλης	»
4	Χαραλάμης	Άνδρέου	57	»	»	»	»	Έμπορος	»
5	Ναούμ	Χαραλάμους	25	»	»	»	»	ρύπτης	Αμερικη Ίρσνα
6	Νικόλαος	Άνδρέου	50	»	»	»	»	ρύπτης	Ίρσνα
7	Γεώργιος	Μιχαήλ	85	»	»	»	»	—	»
8	Κωνσταντίνος	Γεωργίου	50	»	»	»	Έχει	μπακάλης	»
9	Αλέξανδρος	Γεωργίου	36	»	»	»	»	—	Αμερικη
10	Θεόδωρος	Γεωργίου	32	»	»	»	»	ταχυδρόμος	»
11	Ιωάννης	Δημητρίου	34	»	»	Έχει	»	»	Αμερικη
12	Νικόλαος	Δημητρίου	26	»	»	»	»	»	Αμερικη
13	Ναούμ	Νικόλαου	30	»	»	»	»	»	Ίρσνα
14	Μαρθαίος	Γεωργίου	39	»	»	Έχει	»	ρύπτης	»
15	Αλέξανδρος	Αναστασίου	50	»	»	»	»	τενεκετής	»
16	Σπυρίδων	Νικόλαου	44	»	»	»	»	κτηματίας	»
17	Ιωάννης	Γεωργίου	63	»	»	»	»	Ξενοδόχος	»
18	Χρήστος	Γεωργίου	47	»	»	»	»	Έμπορος	»
19	Πετράκι	Δημητρίου	50	»	»	»	»	»	»
20	Γεώργιος	Πέτρου	26	»	»	»	»	κτηματίας	»
21	Θεόδωρος	Ιωάννου	62	»	»	»	»	—	Αμερικη
22	Παντελής	Θεοδώρου	29	»	»	Έχει	»	ρύπτης	Ίρσνα
				»	»	»	»	»	»

